

Van valami vigasztaló abban, hogy a jobb magyar élet kialakításáért folyó vitákban és törekvésekben ma már elég ritkán lehet hallani a „vérzivataros idők“, „zúgó Adria“ s a hozzájuk hasonló kifejezéseket. Ma már mind többen vannak azok, akikben igazán él a hazaszeretet nagy, szent érzése és éppen azért nem puffog ki hangos frázisokban, hanem természetes emberi szavakban nyer kifejezést. Az emberek többsége ma már nem is hisz a lírai hangban felolvadó „költői lendületnek“ akkor, amikor a valóságos életről van szó, mert a valóságos élet átélése igaz érzéseket fakaszt.

Érdekes, hogy ma már nevetségbe fulladnak azok a szónoklatok, előadások, amelyek szóvirágokkal akarnak hatni. De csődöt mondanak a színészi mozdulatok is, mert ezekről lerí a hatásvadászat szándéka. Hát igen, — nem lehet meggyőző erejű az a beszéd, amely az elmondottak értékét műkifejezéssel, hozzácsinált testmozdulatokkal, arcjátékkal akarja nagyobb hatásúvá tenni. Gyakran figyelem az arcokat és látom, hogy a természetes beszéd őszinteségének jó hatását mindig lerontja, ha a szónok tapscsattanókra vadászik, — idézven pl. „a nagy költő szavait“.

Van valami vigasztaló ebben. Hiszen az őszinteség diadalát jelenti ez a kialakuló új szellem, s ez jó, mert az őszinteség bizalmat kelt. Tehát elősegíti az eredményes együttműködést, amelyet olyan nagy erőfeszítéssel igyekeznek megvalósítani politikai pártok, társadalmi egyesületek. Úgy érzem, hogy nekünk népművelőknek az előadásnak és szónoklatnak új módját kell bevezetnünk munkánkba, hiszen nekünk valóban nincs okunk arra, hogy másként cselekedjünk. Az őszinte hangban, természetes előadás- és beszéd-módban meggyőző erő van. Az átértett gondolatokat igaz érzések hevítik és teszik széppé. Ez az előadásmód nem új szónok-iskola, nem is önmagáért való, csupán jó célok eszköze akar lenni; — a népművelésnek is fel kell használnia, hiszen a népművelés nemzetnevelő munka is.

*

Nemzetnevelés! Milyen felmérhetetlen nagy súlya van ennek a szónak és mily sok felelősséget jelent! Ezt a felelősséget nem mindnyájan érzik át azok, akiket pedig ugyancsak terhel felelősség. Bírálgatunk másokat, csak önmagunkat nem bíráljuk meg eléggé. A mások és magasabb munkakörök bírálata akkor jogos és kötelességünk, ha munkánkat, mint a magasabbrendű munkának egyik részét vagy eredőjét, lelkiismeretesen, becsületesen elvégeztük. A részek tökéletes végrehajtása az *egészet* tökéletesíti. Az egész mozzatójának minden magyar munka őrhelyen éberem örökődő, jó munkát végző egyénekre van szüksége. A népművelésben is vannak mulasztások. Például sok

olyan munkaterv érkezik be a vármegyei titkárságokhoz és a népművelési ügyosztályba, amely nem az életből indul el, nem az életet szolgálja, de — nem is kerül megvalósulásra! Mégis milyen gyakran megtörténik, hogy az ilyen „papíron dolgozó“ kifogásolja a mások munkáját, szidja felettseit s a kormányt is, amely „csak ígéret“. Pedig de sokszor és sokakkal történik meg, hogy terveik csak tervek maradnak vagy belefulladás hosszú megbeszélések szóáradatába. Bizony jó, ha az ember gyakran számonkéri önmagától is sáfárkodását. Ez az eljárás kell, hogy erénye legyen az igazi népművelőnek, mert ilyen erények birtokában valóban nemzetépítő munkát végezhet. Hiszen a nemzetépítéshez minél több kötelességtudó, becsületes emberre van szükség.

*

Hiábavaló minden program, minden pártjelvény, ha nem becsületes, őszinte, cselekvő ember vallja és viseli. Sok politikai és társadalmi egyesülésben vetnek fel honmentő gondolatokat, mégis, ami által észrevehetőkké vagy feltűnőkké válnak, az jelvény, jelszó, romantika, forma és nem lényeg. Az emberek csodavárók, és valami különös erőt tulajdonítanak ezeknek a tárgyi dolgoknak és formásgoknak.

Sok szép gondolatot hallunk, néha cselekvéseket is látunk és annyi programot szórnak közénk, hogy nem látszunk ki belőle. Az őszinteségről, jellemalakításról, nemzetnevelésről azonban alig hallunk, vagy legfeljebb *csak hallunk* valamit. A népművelés országos jelentősége is ezért hálványodik el, mert nagyon szerényen húzódik meg a programok tömegében és nincs kiemelve értéke szerint. *Pedig minden országos nagy tervnek, célkitűzésnek — akár társadalmi, akár politikai vonatkozású az — a megvalósíthatása elsősorban műveltség kérdése.* A magyar jobb jövő kialakításának is alapfeltétele a művelődés. Mintha ezt nem éreznék át eléggé! Hiába teszi programjává a kultuszminiszter, nincs elég visszhangja bejelentésének. A magyar nép vezetése akkor fog több sikerrel kecsegtetni, ha a nagy célkitűzésekhez szükséges megértés, összefogás majd meglesz népünkben. A jó népművelő munka mindezt elősegítheti. Hitünk és meggyőződésünk, hogy a jobb szociális helyzet s a rendezettebb gazdasági viszonyok megvalósításához is a tudás és a becsület vezet. Magyar faji értékeink állandó fejlesztése, jellemtulajdonságaink tökéletesítése és további ismeretek gyűjtése nélkül nincs megbízhatóság, önkéntes szolgáltnivágyás, s a nagy nemzeti eszmények megértése sem lehetséges. A népművelésben nagy és jó lehetőségek rejlenek, amelyeknek felhasználását a nemzet érdekében tovább halogatni nem szabad. Bízunk miniszterünkben, hogy nagy tudása és erélye legyőz minden akadályt s életre hívja a magyar nemzethez méltó, széles skálájú magyar népművelést. Munkája nem lesz nehéz akkor, ha meghallgatja a gyakorlati munkások legkiválóbbjait és tapasztalataikon építi fel a népművelési törvényt, amelynek az élet törvényének kell lennie, hogy népünk jellemét, szellemi világát fejleszthesse.

vitéz Faragó Ede